

## **Dánsko**

### Dějiny

V 6. století až 7. století přicházeli Normané z jižní Skandinávie.

Dánsko bylo poprvé sjednoceno Haroldem Modrozubým (Harald Blåtand) okolo roku 980. Až do 11. stol. byli Dáni známi jako Vikingové - kolonizátoři, nájezdníci a obchodníci ve většině Evropy.

Personální unie s Norskem byla zrušena v roce 1814, když Norsko vstoupilo do nové personální unie se Švédskem (do roku 1905). Grónsko a Faerské ostrovy však stále setrvávají součástí dánského státu.

V 18. století reformy osvícenského absolutismu přispěly k průmyslové revoluci a k pozdější přeměně Dánska na konstituční monarchii (v roce 1849). V této době hrál v zemi důležitou úlohu teolog, politik a básník N.F.S. Grundtvig.

Po druhé šlesvické válce v roce 1864 Dánsko muselo postoupit Prusku Holštýnsko a jižní část Šlesvicka, kde převládalo německé obyvatelstvo. Po této události přijalo Dánsko politiku neutrality, kterou zachovalo i během první světové války. Po první světové válce byla část Šlesvicka vrácena Dánsku.

9. dubna 1940 bylo Dánsko napadeno nacistickým Německem (operace Weserübung) a navzdory domácímu odboji zůstalo okupováno až do osvobození v květnu 1945. Po válce se Dánsko stalo členem NATO a v roce 1973 Evropské unie.

Zemědělství nezaměstnává příliš mnoho lidí – asi 6%, ale obdělávaná půda tvoří 56% rozlohy, což je nejvíce v Evropě.

Specifické jsou pro Dánsko větrné elektrárny, které vyrábějí 10% z celkové energie.

Dánsko je významnou dopravní spojnici mezi Skandinávií a zbytkem Evropy. V

Kodani je také významné mezinárodní letiště.

Nejznámějším Dánem je pravděpodobně **Hans Christian Andersen**, jehož pohádky zná celý svět.

### Další významní Dánové:

**Niels Bohr**, fyzik kvantový model atomu vodíku

**Tycho Brahe**, astronom

**Karen Blixenová**, spisovatelka

**Søren Kierkegaard**, existencialistický filosof

**Lars von Trier**, filmový režisér

V roce 2000 získal Trierův muzikál TANEC V TEMNOTÁCH v Cannes Zlatou palmu a pro představitelku hlavní role, islandskou zpěvačku Björk, přinesl renomé výborné herečky. Zároveň za píseň Björk "I've Seen It All", na které se podílel Trier a Sjón Sigurdsson, byli nominováni na Oscara. Přestože Björk získala nejedno ocenění za svůj herecký výkon a nemalý úspěch spolupráce Triera s Björk naznačoval vznik dalších společných projektů,

kvůli tvůrčím neshodám a odlišnému pohledu na hereckou práci (5-ti denní neodůvodněná nepřítomnost Björk na natáčení) se tak bohužel nestalo.

z dánských herců:

**Kim Bodnia** – V Číně jedí psy, Ukrutně šťastni

**Mads Mikkelsen** - Mads Mikkelsen je ve svém rodném Dánsku přední mužskou hereckou hvězdou a těší se velké pozornosti v celé Skandinávii. Král Artuš, Wilbrur se chce zabít

Malíři

**Carl Heinrich Bloch**

Oblíbenými se staly obrazy ze života Ježíše Krista, které namaloval pro kapli ve Frederiksborgském paláci.

**Constantin Hansen 1804 – 1880**

Byl jeden z dánských malířů, který je spojovaný se “zlatou dobou Dánského malířství”. Byl hluboce zaujatý literaturou a bájeslovím a inspirovaný historikem umění Nielsem Lauritz Høyenem. Pokusil se obnovit národní historické malířství založené na norském bájesloví a namaloval také mnoho oltářních obrazů a portrétů.